

DE REFORMATIE

Weekblad tot ontwikkeling van het Gereformeerde leven

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijendijk, Dr K. Dijk, Dr V. Hepp en Dr B. Wielenga

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; J. van Andel, 's-Gravenhage; N. Bana, Amsterdam; Prof. Dr H. Bayneek, Amsterdam; Dr Henry Boels, Grand Rapids, Mich., N.A.; Dr Job. C. Breen, Amsterdam; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Dr W. G. Harrebeek, Medan; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Almelo; Dr J. G. Kunt, Arnhem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Landboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, Den Haag; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Prof. Dr J. Ridderbos, Kampen; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Gorinchem; J. Schouten, Rotterdam; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thijss, Meppel; Dr H. W. van der Vaart Smits, 's-Graveland; Dr D. H. Th. Vollenhove, Oostkapelle; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Anna-Jacoba-Polder; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Dr. V. HEPP, Paul Krugerstraat 55, Watergraafsmeer.

Drukkers-Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58. — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitel. en Ned.-Indië f 7.50 (voor Amerika \$ 3) p. jaar.
Advertentie: 35 ct. p. regel, Familieberichten 25 ct. p. regel.

INHOUD: Levensvragen I. — Uit de Schrift: Het persoonlijke in de mystiek (Filipp. 3:10). — Kerkelijk leven: De Jongdaerling II; Slotwoord Dr de Moor; Vollarland. — Uit het politieke en sociale leven: Een synodale uitspraak IV. — Zending en Evangelisatie: De financien der Zending I. — Uit de Buitenlandsche Kerken: De Gereformeerde Kerken in Centraal Europa II. — Personeel. — Boekbespreking. — Stemmen uit onze kerken. — Kerknieuws.

LEVENSVRAGEN. *)

I.

De Levensvragen en het licht Gods. Voordrachten tot dieper inzicht in de christelijke wereldbeschouwing. Eerste deel. Over God en Jezus Christus. Door P. Stegenga A.M., Predikant te Amsterdam. Amsterdam. Firma B. van der Land. 1920.

Ds Stegenga, de bekende Luthersche predikant te Amsterdam, is een onzer ras-echte conferenciers. Mannen, die talent hebben om op conferenties en allerlei soort van vergaderingen, welke belegd zijn voor een bepaalde categorie van personen, inzonderheid voor meer ontwikkelde, de aandacht te spannen, telt ons land niet zooveel.

Daarvoor moet men eigenlijk in Frankrijk en Zwitserland zijn.

Men zou kunnen zeggen, dat voor een spreker op zulke vergaderingen een fransch charisma onmisbaar is.

Hoe hebben in onze dagen op protestantsch religieus terrein de Parijsche Baptistenprediker Sailens en de Geneefsche leeraar der Vrije Kerk Franc Thomas zich als conferenciers niet een naam verworven, die ver buiten de grenzen van hun eigen land bewondering wekt?

En nu beweer ik niet, dat Ds Stegenga zich met deze beide grooten meten kan. Maar wel heeft hij meer van hun gave dan de meeste sprekers van professie.

Men behoeft de kranten maar te lezen om te weten, dat hij leeft op de conferenties. De enkele preeken, welke ik van hem las, zijn geen preeken, maar voordrachten. Hij is de gezochte man der congressen voor intellectueelen.

Zoo'n congres of conferentie stelt weer hier andere eischen dan een lezing. Een lezing dient als zij goed is studiewerk te zijn, gezet in gepopulariseerden toon. Zij zal altijd meer het kenmerk van het degelijke, het bestudeerde, het min of meer zware dragen. Een conferentie of congres, gelijk ik hier op het oog heb, vraagt vóór alles om iets gracieus. Men mag de problemen even aanstippen, maar ze in geen geval ontleden. Geen objectieve argumenten mag men aanvoeren, maar alleen argumenta ad homines, d.w.z. zulke argumenten, waarvan men berekenen kan, dat ze bij het gehoor zullen inslaan. Het geheel moet iets trippelends, iets levendigs, iets luchtigs hebben.

Zulke voordrachten zijn in onzen tijd zeer gewild. Men bereikt er gemakkelijk personen mee, die buiten eigen kring staan.

Voorale vele dussganaande intellectueelen zijn er op gecharmeerd.

Als evangelisatie-middel onder hen heeft zulke congres buitengewone waarde.

Wie nu gelooft, dat er ook van onzen kant op dit gebied iets gedaan moet worden, kan ik niet beter raden dan bij Ds Stegenga ter schole te gaan.

Niet om door hem den inhoud van zulke conferenties te laten bepalen. Want tegen den inhoud heeft ieder Gereformeerde ernstige bedenkingen. Ik kom er straks op terug.

Maar om van hem af te zien, hoe men deze zaak moet aanpakken.

Laat mij echter vooraf waarschuwen dat deze kunst volstrekt niet door allen is aan te leeren. Men moet een geboren aanleg hebben om zich

interessant en gemakkelijk te kunnen uitspreken. Wie een zwaren stijl heeft, niet anders dan massale zinnen smeelt, waarin hij liefst zooveel mogelijk ophoopt, doet beter er niet aan te beginnen. Hij zou zichzelf spoedig belachelijk maken. Zekere losheid van taal en optreden, gepaard aan zekere verfijnde gemanierheid is eerste voorwaarde.

Dit boek van Ds Stegenga zou ik een college in de conferentie-kunst willen noemen.

Het bestaat uit vijf voordrachten.

De eerste handelt over Gods bestaan, materialisme, atheïsme en pantheïsme.

De tweede over Gods wezen, God is geest, Gods persoonlijkheid.

De derde over Jezus Christus, Zijn praëxistentie, Goddelijkheid en menschewording, Zijn jeugd en de ontwikkeling van Zijn Messiasbewustzijn.

De vierde over Verzoeking, Middelaarswerk, drievoudig ambt van Christus, bespreking van verschillende vragen.

De vijfde over het zoeken naar persoonlijke vrede met de eeuwigheid.

Streng logisch is, zooals men ziet, deze indeeling niet.

Maar dat mag in dit boek ook niet verwacht.

Wie zijn huis naar ijzeren logica, met onberispelijke symmetrie inricht, kan er zeker van zijn, dat het een stijven indruk zal maken.

En stijfheid is op een conferentie een der zeven hoofdzonden.

In zijn inleiding schaamt Ds Stegenga er zich volstrekt niet over te bekennen, dat hij zijn stof niet volkomen beheerscht.

Openhartig bekent hij: „Dit boek pretendeert niet wetenschappelijke of wijsgeerige waarde te bezitten. Ik ben mij zeer goed bewust, dat ik om zoo iets te geven in vele opzichten détailkennis mis. Trouwens, voor een stadspredikant, immer beladen met honderd praktische besommeringen, is het ook niet mogelijk deze te verkrijgen.”

En opdat ge niet zult glimlachen en tegenwerpen: „nu zijt gij toch al te bescheiden”, herinnert hij aan wat de auteur van een merkwaardig boek zijn lezers mededeelde. Ik heb, zoo schreef deze, dit boek alleen kunnen schrijven, omdat ik een ongeleerd man ben; maar juist omdat ik geen geleerde ben dorst ik dit ondernemen aan; een bekwaam man zou er voor teruggeschrokken zijn. Hiernaan voegt Stegenga toe: „En ik spreek ze na zou ik haast zeggen met grooter ernst dan de genoemde schrijver, bij wien ik een tikje ironie vermoed als hij dit zegt.”

Zonder het natuurlijk opzettelijk te bedoelen, levert hij voor deze verklaring in de eerste zinnen van de eerste voordracht al dadelijk het bewijs. Daar toch beweert hij, dat wij ons uit de geschriften van Plato een vrij nauwkeurig beeld van Socrates kunnen vormen. Ieder echter, die van de vraagstukken omtrent Socrates een beetje op de hoogte is, zal hier mompelen: „Du sprichst ein grosses Wort so ganz gelassen aus.”

De vakkundige zal Stegenga's boek stellig met tal van vraagtekens decoreren.

Stegenga zal zich hiervan echter weinig aantrekken.

Hij zal ten bescheid geven: „kvoorspelde het immers.”

Hij heeft insoover gelijk, dat de menschen voor wie hij spreekt of schrijft van uitpluizen niet gediend zijn.

Toch kan ik in dit opzicht zijn voorbeeld niet onvoorwaardelijk aanbevelen.

Hooger staat, wie zijn onderwerp geheel, tot in de details toe, onder de knie heeft en het toch zoo weet voor te dragen, als had de bestudeering ervan hem niet de minste inspanning gekost.

Stegenga is een meester in het graciëren.

Hij haalt in deze voordrachten bijna de heele literatuur, waarin de moderne mensch belang stelt, overhoop.

Uit het verleden noemt hij mystieke figuren als Augustinus, Ruysbroek, Tauler, Suso, Meester Eckhart, Thomas à Kempis, Pascal.

Uit de gedichten van Heine (dezen vooral), Schiller, Goethe put hij citaten en strooit er kwistig mee.

Hij vergeet ook niet mannen als Tolstoj, Romain Rolland, Tennyson, en om ook wat dichter bij huis te blijven: van prof. Is. van Dijk te vermelden.

Hij weet het: zoo heeft de intellectueel van vandaag het gaarne.

Eigenaardig, dat hij geen onzer tachtigers aanhaalt.

Daarmee valt ook wel iets te „doen”.

Natuurlijk vermijdt hij naar de groote dogmatistische denkers van het protestantisme te verwijzen.

Hij voelt het instinctmatig, hoe hij daardoor zijn gehoor tegen zich innemen zou.

Dat is de bedenkelijke kant van zulk werk.

Wie op deze wijze evangeliseeren wil, heeft ongetwijfeld met den smaak van het publiek, waarvoor hij optreedt, rekening te houden.

Maar hij mag zijn hoorders toch niet stijven in hun vooroordeelen.

De methode-Stegenga is alleszins begrijpelijk.

Ik kan mij voorstellen, dat zijn aanhanger er ten slotte toe komt om van minder gewilde schrijvers geen notitie te nemen.

Doch zoo breekt men zijn opvoedende kracht. Dat is een der wondeplekken van deze apologeet (geloofsverdediging).

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

Het persoonlijke in de mystiek.

Omdat ik hem kenne.....
Filippensen 3:10.

Men vertelt kwaad van de mystiek, wanneer men beweert, dat zij persoonlijkheid doodend is.

Wel laat het zich begrijpen, hoe men tot zulk een beschuldiging komt.

Wie de historie kent, weet, hoe er velen, die zich als leidlieden voor het mystieke leven aandienen, zich van pantheistische smetten niet vrij hielden.

Zij voelden hun „ik” uitvloeien in het „al” en vereenzelvigden dit „al” met „God”.

Zij beschreven het hoogste mystieke genot als geestelijke bedwelming, waarbij zij het bewustzijn van eigen bestaan verloren en omvarend werden door het éne Goddelijke Zijn.

Dit stelden zij zich als doel van het eenzame verkeer met God voor, dat zij alle tijdelijkheid vergaten, om te worden ingesmolten in die groote, onbegrensde, ongedeelde eeuwigheid.

En ja, zoo ging ten slotte de persoonlijkheid in de mystiek onder.

Maar dat was outaarding van de mystiek.

Daarbij had de mystiek haar wortelen uit haar van God bestelden voedingsbodem, de Schrift, teruggetrokken om ze te laten heenkruipen naar het onwerkelijk idealisme van het droomend, natuurlijk menschenhart.

Ze keerde terug naar de arme, eerste beginselen van het heidendom.

Echt-christelijke mystiek is juist in hooge mate persoonlijk.

Zij onderstelt een band tusschen tweeërlei „ik”: een menschelek en een Goddelijk.

Zij erkent maar niet het bestaan van tweeërlei sfeer: de eindige en de oneindige, de tijdelijke en de eeuwige.

Zij peinst niet over het geheel opgenomen worden in een toestand van onbeschrijflijke zaligheid met verlies van alle zelfbewustzijn.

Doch zij wil zien van aangezicht tot aangezicht.

*) Wegens het tijdelijk van hoofdartikelen, waarop gerekend was, worden deze, oorspronkelijk als recensie bedoeld, geplaatst. Misschien zijn ze om hun meer algemeen karakter hiervoor niet al te ongepast.

De ziel weet zich persoonlijk geplaatst tegenover een Persoon.

Zij spreekt, zij fluistert, zij zingt van „ik“ en „Hem“.

In haar ruischt het Pauluswoord: opdat ik Hem kenne.

Hem!

Den Bruidegom!

Den lieven Persoon, van wien de apostel in de vorige verzen verklaard heeft, dat hij ook alle dingen schade acht te zijn om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, „mijnen“ Heere.

Van Wien hij herhaalt „om wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen.“

In Wien hij wenscht „gevonden“ te worden.

Als gij persoonsgemeenschap met den levenden Christus onderhoudt, dan kunt gij in de algemeen religieuze mystiek onzer dagen niet ademen.

Dan laat gij u niet misleiden door mystiek getinte termen, waarvan thans menige geestelijke richting zich bedient.

Intuïtief raadt gij het ontzaglijke verschil.

Ook uw mystieke omgang wordt dan beheerscht door de verzekering van uw Heiland: niemand komt tot den Vader dan door Mij.

En wanneer gij dan anderen hoort beschrijven hun zich éénvoelen met God, hun ingaan in de Goddelijke liefde, dan kan uw hart soms schreeuwen van pijn.

Want uw Jezus wordt opzij gedrongen, non-actief gemaakt, overbodig verklaard.

Uw Jezus, in Wien gij al uw zaligheid vindt.

Uw Jezus, die u tot den Vader bracht en straks als een reine bruid voor den Vader stellen zal.

Ware mystiek heeft met Christus te doen.

En gij, die aardsch zijt, kunt u van den Drie-eenige geen concrete voorstelling vormen.

Hij is drie-persoonlijk, maar Zijn persoonlijk-zijn is voor uw besef zulk een donker mysterie.

Werd gij rechtstreeks tegenover God geplaatst, gij zoudt, indien gij mystieke neigingen hadt, gewis ook pantheïstische doolpaden inslaan.

Maar gij komt rechtstreeks tegenover den Middelaar te staan.

En Christus kunt gij u als Persoon eenigermate voorstellen.

Omdat Hij met u ook mensch is.

Daarom vooral kan in oogenblikken van zuivere mystiek het persoonlijke zoo machtig trekken.

Er ligt hartstocht naar een Persoon in uw zielsverlangen: dat ik Hem kenne.

Het persoonlijke komt in de mystiek niet achteraan, maar gaat voorop.

„Opdat ik Hem kenne“. Dit maakt deel uit van Paulus' mystiek program.

Maar het staat daarop bovenaan.

Dan volgen: „en de kracht Zijner opstanding en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig worden.“

Gij ziet, hoezeer de mystieke kennis van de onderwijzende kennis onderscheiden is.

Als gij Christus nog moet leeren kennen, dan wordt gij eerst onderricht van Zijn lijden en sterven, daarna van Zijn opstanding om eindelijk daaruit het gevolg te trekken, dat Hij voor u onmisbaar is, zoo gij zalig zult worden.

Door Zijn werk nadert gij den Persoon.

Maar als gij een discipel van Christus geworden en aan het mystiek beleven toe zijt, dan keert gij die orde om.

Dan begeeft gij u eerst tot den Persoon, voorts pas tot Zijn werk.

Dan mint ge Hem niet om Zijn weldaden, niet om Zijn beloften, niet om Zijn volk, maar om Hemzelf.

Omdat Hij het is.

Naar Zijn Persoon heft uw ziel zich op.

Naar Zijn persoon strekt gij als het ware begeerende armen uit.

Zijn Persoon te omhelzen blijft de onbedwingelijke inspiratie van alle geloovige mystiek.

Om Zijn Persoon noemt gij Hem uw Eenige, den Schoonste aller menschenkinderen, het Leven van uw leven, uw Lust en uw Lied.

„Opdat ik Hem kenne“.

Paulus had ook kunnen schrijven: opdat ik Hem lieve. Of ook: opdat ik Hem ervaar in mijn hart.

Maar hij geeft de voorkeur aan het: opdat ik Hem kenne.

Ook al weer om het persoonlijke.

Bij kennen moet iets als een voorwerp liggen onder uw oog, moet iemand als levende gestalte voor u oprijzen.

Gij vormt u een beeld tegenover u.

Gij hebt behoefte aan omgrenzing, aan lijnen.

Zoo moet gij uw Jezus geestelijkerwijs kunnen tasten.

Uw vinger kunnen leggen in het teeken Zijner nagelen.

Het is u in mystieken toestand niet genoeg, dat gij uw Jezus geniet.

Gij wilt Hem met bewustheid genieten.

Want alleen bewust genot is zalig genot.

De kennis mag aan uw liefde en ervaring niet onttrokken, maar moet ermee versmelten.

Zóózeer moeten zij één worden, dat gij liefhebt met uw hoofd en kent met uw hart.

Gij moet bij zelf gewaarworden de mystieke verbinding van persoon aan Persoon.

De mystiek draagt u ver weg van het nuchtere of dwepende wereldkind.

Ook het wereldkind begeert: opdat ik kenne.

Opdat ik kenne het geheim van het succes.

Aldus hij, die belust werd op eer of vermogen.

En hij scherpt zijn doorzicht. En hij slaagt. En hij wordt gevierd. En hij daalt ten grave. En hij wordt verheerlijkt door kerkhofredenaars. En hij moet alles achterlaten.

Opdat ik kenne het geheim van de wetenschap.

Aldus de geleerde. En hij zit dag en nacht over boeken gebogen. En hij schrijft boeken, die vele drukken beleven. En hij is er zeker van, dat in die boeken zijn naam zal voortleven. Zijn naam.

Niet zijn persoon. Want zijn lamp is uitgebluscht. Zijn ziel huist in het donker.

Opdat ik kenne het geheim van de schoonheid.

Aldus de ijdele. En zij weet te betoveren en te belezen. Zij speelt met harten. En zij verouderd. Zij verwelkt. En zij treurt, omdat haar macht van haar is geweken. En zij wordt van de menschen verworpen als iets walgelijks.

Opdat ik kenne het geheim van de liefde.

Aldus de teedere. En zij hecht zich aan den vereerde. Zij voelt zich stil gelukkig aan zijn zijde. En zij voelt iets vlijmen. Het is scheidenspijn. En zij gaat alleen door 't leven met een gebroken hart.

Opdat ik Hem kenne.

Aldus de christen, die zich tot de mystiek heeft gewend.

En hij voelt zich opgeheven tot zijn Heere.

Nu in de werkelijkheid van den geest.

Straks in de werkelijkheid van de ziel.

Eens in de werkelijkheid van zijn volle persoonlijkheid.

Hij leeft, zooals hij nog nooit heeft geleefd.

Omdat hij kent, gelijk hij nog nooit heeft gekend.

Want het is een woord van Hem:

„Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den eenigen, waarachtigen God en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt.“

HEPP.

KERKELIJK LEVEN.

„De Jeugdouderling“.

II.

Inhoud eerste artikel. Over den jeugdouderling wordt veel gehandeld. Dit staat hiernede in verband, dat veel gesproken wordt over den ouderling en over de jeugd. Over den ouderling in schamperen toon in de N. Rot. Courant, waartegen geprotesteerd werd van verschillende zijde. Het Geref. Jongelingsblad met name de Redacteur, staat er echter in gloed voor. Over „de jeugd“ wordt niet minder gehandeld in onze dagen.

De critiek, uit taalkundig oogpunt op het woord „jeugdouderling“ uitgeoefend, vindt dan ook bij hem geen ingang. Dr H. H. Kuyper bracht daartegen in „De Heraut“ onlangs zijne bezwaren in. En ook Dr v. Katwijk in de „Rijnlandsche Kerkbode“ vindt het een vervelend naam voor eene uitstekende zaak. „Ouderling“ klinkt volgens hem al zoo slap; er ligt heel niet in het krachtige, dat Paulus en de andere apostelen tot uiting deden komen in het oorspronkelijke Grieksche woord. En „jeugdouderling“ klinkt naar zijn gevoelen, al heel ongelukkig, zoo dwaas tegenstrijdig. „Doet zoo aanstonds denken aan een ouden heer, die zedemeesterend de jongelui komt bezoeken. En dat is de jeugdouderling niet. Tegenover deze taalkundige critiek voert Ds Vonckenberg in het Bondsorgan aan, dat de kerkelijke leiding, en welke niet (ook van den Bond dan?) wel eens achter de practijk aankomt. Zoo ging het ook in deze zaak. Men telt de jeugdouderlingen in ons vaderland reeds bij tientallen. De jeugdouderling zegt: „kben er en ik blijf er!“ De functie is in en uit den nood geboren. En de nood vraagt nu eenmaal niet, of de noodkreet uw taalgevoel kwetst of streelt. 'tZal misschien wel, zoo gaat hij verder voort, onze dikheidigheid zijn, maar de taalkundige kwetsuur merken wij niet op. Als in verdrinkingsnood redding wordt geboden, dan is, zoo heeft Dr A. Kuyper ons geleerd, de vraag niet, of de redder die zich te water begeeft, kunstvol zijne bewegingen maakt, maar of hij den drenkeling bereikt en behoudt. En bovendien zullen onze jonge menschen elken beteren naam dankbaar hulde bieden, mits zij de zaak maar krijgen en houden. Nog eens: „de leiding volgt vaak de practijk.“ En hiernede meenen ook wij genoeg gezegd te hebben van den naam „jeugdouderling“. 'tZal over den naam naar zijn taalkundige vorming heusch niet gaan twisten of een grooten boom opzetten. Dat kunnen wij anders zoo echi „Nederlandsch“ doen!

Het instituut „jeugdouderling“ is er. En we zijn ook persoonlijk daar dankbaar voor. Maar onder eenige groote reserven, gelijk uit het vervolg on-

zer artikelen zal blijken, gaan wij bepleiten niet de absolute noodzakelijkheid van den Jeugdouderling, want daarvan zijn we niet overtuigd, maar wel het hooge belang van den arbeid van den Jeugdouderling ten opzichte van de rijpere jeugd en hare organisaties. Het instituut is er. Week aan week lezen wij in onze Christelijke bladen, dat hier en ginder een jeugdouderling is aangesteld of benoemd. Friesland telt er reeds tegen de zestig. In Leeuwarden wordt er een tweede broeder met dit werk belast. En nu zegt men wel: „ziet, we gaan weer elkander nadoen!“ Maar dit is geen argument tegen dit instituut in den nieuwen vorm, waarin het zich nu openbaart. 'tGoede mag nagevolgd worden, moet nagevolgd worden. Alleen, het moet nu in onze Kerken geen mode worden, vergeef mij dat woord, om maar jeugdouderlingen aan te stellen! Want dan krijgt men het gevaar, dat heel deze arbeid tot mislukking zal gedoemd zijn. 'tAantal zegt niets! Op de mannen komt het aan. Friesland heeft meer dan 55 ouderlingen voor den arbeid onder de jeugd. Prachtig. Maar zijn het allen mannen van de capaciteiten als de heer O. L. Veerman, die, naar ik meen, het eerst door Leeuwarden's Gereformeerde Kerk tot dezen arbeid is afgezonderd? Inlichtingen uit Friesland van zeer deskundige zijde raden mij aan onzen Jongelingsverenigingen en onzen Kerkeraden beiden het advies te geven voorzichtig te zijn. Wij prijzen de activiteit der Friessche Afdeling, die reeds tweemaal eene circulaire over deze zaak aan de Kerkeraden in hare provincie verzond, die ook reeds eene conferentie met de Jeugdouderlingen hield. Maar anderzijds staat ook weer dit, dat vele Kerkeraden het hebben gedaan, zonder te weten, waarvoor het eigenlijk goed was; dat er verder broeders zijn aangesteld, die bij allen goeden wille, geen voldoende ontwikkeling hebben om raadsman der Jeugdorganisaties, hetzij van jongelingen of jongedochters te zijn. Waar de meesten dozer broeders nog maar een maand of vier arbeiden, zal moeten afgewacht worden, hoe het zich ontwikkelt, wat er van komt! Wij hopen van harte, dat het goede en schoone vruchten mogen zijn. Maar dan moet niet alleen op de quantiteit of hoeveelheid, maar op de kwaliteit of hoedanigheid dezer ambtsdragers voor dit speciale werk de nadruk gelegd worden.

De arbeid van den jeugdouderling kan van hoog belang zijn en voor de Kerk en voor de Jeugdactie! De Kerk van Christus heeft een taak te verrichten ook in deze zaak. Ze moet zijn en is in haar Hoofd eene heilige familie. En hare kinderen zijn de kinderen des Verbonds; ze zijn in de gemeente begrepen en hebben dus recht op leiding, op steun, op geestelijke verzorging, recht ook op het toezicht, dat ambtelijk in de Kerk wordt uitgeoefend. Nu verwijt men aan de Kerk o zooveel! De Kerk heeft het in onze dagen gedaan. Zij krijgt van alle misstanden de schuld; haar wordt alles ten laste gelegd. Ze is conservatief, voelt niet den polsslag van dezen tijd. Het is haar schuld, dat de onverschilligheid op godsdienstig gebied zoo toeneemt. Zij wordt er voor verantwoordelijk gesteld, wanneer op maatschappelijk terrein tal van sociale vraagstukken maar onopgelost blijven, alsof dat haar taak als instituut optredende, zou zijn. De Kerk weet zich niet aan te passen aan den geest des tijds. Ze bekommert zich niet om hetgeen de ziel van zoovele duizenden in onze dagen in gestadige ontroering brengt. Ze geeft geen antwoord op de menigvuldige vragen, die onwillekeurig rijzen in het hart. En met dit alles, dat toch reeds zwaar genoeg is, wanneer het n.l. alles waar was, is het zondenregister nog niet vol geschreven. En onze Gereformeerde jongelingen schrijven daarbij hun klacht: het kerkelijk toezicht op onze Vereenigingen is veelzins eene mislukking gebleken! En dat laatste is helaas waar. Eene hooge uitzondering daargelaten, komt er van dat kerkelijk toezicht niets terecht! 'tMoet met beschaming gezegd worden, maar de zaak staat zoo. Deze klacht der „Gereformeerde Bondelingen“ is gerechtvaardigd.

Wij willen niet voorbijgaan, wat door de Kerk als instituut optredende, gedaan is en wordt voor de rijpere jeugd. De Kerk werkt door haar prediking des Woords. Ze werkt door haar catechetisch onderwijs. Ze wil bij het huisbezoek niet alleen samenspreken met de ouders, maar ook met de kinderen. En allerlei arbeid onder de jongelingen en jongedochters heeft zij gesteund, stoffelijk en moreel. We stemmen ten volle in met wat Ds Renting van Winterswijk opmerkt, in zijn belangwekkend referaat: „Het ambt der ouderlingen en de rijpere jeugd“. „Met waardeering moet de veelvuldige arbeid, door de Kerk ten bate van de jeugd verricht, worden erkend.“ En onze jongelingen en jongedochters, die soms zoo spoedig gereed zijn met hun critiek, moeten ook voor deze zaken hun oogen niet gesloten houden.

Toch eischt der tijden nood een intensievere be-
arbeiding en samenwerking voor de rijpere jeugd. Wij moeten toch bedenken, dat onze jongelingen komen te staan voor allerlei vragen, die diep ingrijpen in het geestesleven. Dat vindt zijn oorsprong hierin, dat men allerlei inrichtingen van onderwijs bezoekt, na het verlaten van de Lager-

Schoon-
ongel-
doen
dat de
steeds
vroeg-
anders
dragen
heel a-
in hie-
strijd
loof v-
het d-
de op-
En nu
met
Men
schap
van d-
dikwe-
door c-
schelij-
het V-
onzen
teeken
rugges-
richtin-
in de
uit gr-
dier,
op he-
men l-
ten v-
houdt
van t-
waarb-
zeer t-
Wal-
rakter
het
eigen-
steun-
op d-
delen
kerkel-
er we-
ling,
in he-
gaderi-
en de
van c-
zelder
van d-
bet u
zooveel
hande-
meent
uitzon-
Maar
regel.
Van
arbeid
niseer
den
recht,
drong
van d-
afgeze-
den a
verlat
Aln
= S
Gea
Nee
dedige
zien,
tegen
het n-
dach
opgek
Voc
waarh
Deze
baseer
w
quaes
dit ze
kome
bepel
ken?
gens
heid
hoe r-
iets l-
overes
Wa
steller
quaes
van c-
ik dit
fende
het S-
geleze
gevoel
lichten
Ik